

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2017 - Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ – 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ: ΓΚΙΟΚΑ ΕΛΙΝΑ, ΚΑΚΟΥΡΗ ΖΕΤΑ, ΚΟΣΚΙΝΑ ΒΙΟΛΕΤΤΑ,
ΜΑΡΓΙΩΛΟΥ ΓΙΩΤΑ, ΠΑΡΝΑΣΣΑ ΠΕΝΝΥ, ΧΑΤΖΑΚΗ ΔΟΞΑ.**

A1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο απόσπασμα της ομιλίας του Γρ. Σκακλέα, εκθέτονται απόψεις σχετικά με τους στόχους της επιστημονικής προόδου και τον ρόλο του επιστήμονα σήμερα. Πιο συγκεκριμένα η ανάπτυξη της επιστήμης, τονίζεται, έχει ως στόχο τη διεύρυνση της γνώσης, ώστε να συμβαδίζει με τις ανάγκες της κοινωνίας. Κάτι τέτοιο υποστήριζε και ο Αϊνστάιν, όμως η εξέλιξη του 20^{ου} αιώνα ίσως τον αποκαρδίωνε, γιατί η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας καταρράκωσε, ναρκοθέτησε τον ανθρωπισμό, επέφερε την αποξένωση του ανθρώπου από τη φύση και τις αξίες της ζωής. Ο επιστήμονας, λοιπόν, κατά τον ομιλητή, οφείλει να αναλάβει την κοινωνική και ανθρωπιστική του ευθύνη σχετικά με την εφαρμογή των επιστημονικών του επιτευγμάτων. Τέλος, σημειώνεται, ότι οι συνέπειες των ανακαλύψεων των επιστημόνων συχνά δεν προβλέπονται ενώ θα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν οι στόχοι της επιστήμης από ενάρετες προσωπικότητες, για να έχει αυτή ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό.

B1. α. Λάθος (1^η §: «Επιστήμη ... δεν ταυτίζονται»)

β. Λάθος (1^η §: «διότι η επιστήμη ... γνώση» και 2^η §: «Η επιστήμη ... ανθρώπων» => η λέξη «αποκλειστικά» καθιστά λανθασμένη την πρόταση).

γ. Σωστό (3^η §: «Τα ευγενή ... μέρες μας»)

δ. Σωστό (4^η §: Ο επιστήμονας ... οικουμένη»)

ε. Σωστό (6^η §: Για να παραμείνουν ... ιδανικά ...»)

B2.

α. Η πρώτη παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της αιτιολόγησης, εφόσον ο συγγραφέας αιτιολογεί το ρόλο και τους σκοπούς της επιστήμης. Διαρθρωτική λέξη, που πιστοποιεί τον τρόπο αυτό, είναι ο αιτιολογικός σύνδεσμος διότι («επιστήμη, βέβαια ... ιδανικά»)

Εναλλακτικές επιλογές:

[Επίσης, η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων, εφόσον γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στον Αϊνστάιν και τον ανθρωπιστικό σκοπό της επιστήμης («πολύ χαρακτηριστικά ... ιδανικά»).

Τέλος, η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της σύγκρισης-αντίθεσης, εφόσον παρουσιάζει την αντιθετική σχέση της επιστήμης και της τεχνολογίας. Διαρθρωτική λέξη που επιβεβαιώνει τον τρόπο αυτό είναι ο αντιθετικός σύνδεσμος ενώ («η επιστήμη παραμένει ... την αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης»)]

B2.

- β.** βέβαια: επιβεβαίωση
εάν: υπόθεση
όμως: αντίθεση
για τούτο: αιτιολόγηση
δηλαδή: επεξήγηση

B3.

- α.** Η επιστήμη ως αιώνιος / διηνεκής / ακατάπαυστος / διαρκής / αδιάλειπτος αγώνας του ανθρώπου.
Η επιστήμη παραμένει επικεντρωμένη / εστιασμένη / αφοσιωμένη στην κατάκτηση της γνώσης.
Η προώθηση των φυσικών επιστημών και η έκρηξη της τεχνολογίας [...] προκαλούν / προξενούν / γεννούν / δημιουργούν απορίες.
Το άγχος και η αγωνία αλλοιώνουν / διαστρέφουν / διαστρεβλώνουν [...] την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων.
Κάθε επιστημονικό επίτευγμα [...] θα αποβεί [...] ολέθριο / επιζήμιο.
- β.** συγκεκριμένο ≠ γενικό, αόριστο, ασαφές, αφηρημένο
βελτίωσε ≠ ζημίωσε, χειροτέρευσε, επιδείνωσε
ευθύνη ≠ ανευθυνότητα
υλική ≠ πνευματική
ελευθερία ≠ ανελευθερία, δουλεία, εξανδραποδισμός, υποδούλωση

B4.

- α.** Στην 3^η παράγραφο του κειμένου ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ασύνδετο σχήμα. Η επιλογή αυτή εκπληρώνει τις εξής λειτουργίες:
- => Τεκμηριώνει και αποσαφηνίζει τη διαπίστωση του ότι πράγματι τα ευγενή ιδεώδη του ανθρωπισμού ευτελίστηκαν στις μέρες μας. Ο ομιλητής παραθέτει τους παράγοντες αυτής της υπονόμησης σχηματίζοντας έναν ολοκληρωμένο συλλογισμό.
 - => Σαφήνεια και ακρίβεια στην αποτύπωση του προβλήματος.
 - => Ύφος πυκνό, περιεκτικό, καταγραφικό.
 - => Εξωτερίκευση των συναισθημάτων του ομιλητή.

B4.

- β.** Λειτουργίες ρητορικού ερωτήματος:
- => Ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα
 - => Προφορικότητα
 - => Κατάθεση και πρόκληση προβληματισμού μέσω της φαινομενικής απορίας που διατυπώνεται.
 - => Διεγείρει το συναίσθημα του δέκτη.
 - => Προβολή του κύριου προβληματισμού του ομιλητή.

Γ1. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Προσφώνηση

Αξιότιμε κ. Διευθυντά,
Σεβαστοί καθηγητές,
Αγαπητοί συμμαθητές,

Εισαγωγή στο θέμα

Επικοινωνιακό πλαίσιο: αναγκαία η χρήση α' ενικού και α' πληθυντικού προσώπου ώστε να αποδοθεί η προφορικότητα και αμεσότητα στο λόγο.

Η αφορμή → Η τελετή αποφοίτησης, οι σκέψεις και τα οράματα των νέων μπροστά στην πρόκληση της ένταξης στο επιστημονικό δυναμικό και γίνεσθαι του τόπου.

Το ζητούμενο → η ευθύνη της επιστήμης για την καταπολέμηση των σοβαρών σύγχρονων προβλημάτων και οι αρετές του επιστήμονα σήμερα.

Κυρίως θέμα της ομιλίας

Z.1

- Οικολογικό πρόβλημα → Η επιστήμη να προσανατολιστεί στην αναζήτηση και παραγωγή φιλικών για το περιβάλλον πηγών ενέργειας και να υλοποιήσει το αίτημα της «αιεφόρου ανάπτυξης».
- Όξυνση της στρατιωτικής βίας, έκρηξη πολέμων, μάλιστα της τρομοκρατίας → Η επιστήμη να επανακαθορίσει το σκοπό της, να αποκηρύξει την διαρκή τελειοποίηση των οπλικών συστημάτων που έχουν ως στόχο το αιματοκύλισμα και τον αφανισμό του ανθρώπου, να ταχθεί στην υπηρέτηση του αιτήματος για αφοπλισμό και προστασία της διεθνούς ασφάλειας και ειρήνης.
- Τεχνολογικός – ψηφιακός γιγαντισμός → τελειοποίηση μηχανισμών προπαγάνδας → χειραγώγηση και ετεροκατεύθυνση των μαζών → τα επιστημονικά επιτεύγματα στα χέρια μωροφιλόδοξων προσωπικοτήτων. Η επιστήμη οφείλει να ενημερώνει και να εκλαϊκεύει τη γνώση, να ενημερώνει και να διαφωτίζει την κοινή γνώμη για τις αρνητικές πτυχές της τεχνολογίας, δημιουργώντας ένα πλέγμα προστασίας των πολιτών.
- Παγκόσμια οικονομική κρίση / κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες → η επιστήμη οφείλει να βρει βιώσιμη λύση για τα προβλήματα με γνώμονα την αγάπη για τον άνθρωπο και την ευαισθησία για τις κοινωνικά ευάλωτες ομάδες (π.χ. η επίλυση των προβλημάτων υγείας → βελτίωση της ποιότητας ζωής).
- Υπερεξειδίκευση και περιορισμός της επιστημονικής γνώσης → η επιστήμη οφείλει να ανανεώνει τη γνώση της κι ο επιστήμονας να έχει σφαιρικές γνώσεις → «να μπορεί να ατενίζει το δάσος και να μην περιορίζεται στο κλωνάρι» → διεύρυνση οριζόντων, εξανθρωπισμός των σπουδών, της έρευνας.

Z.2 Ηθικά εφόδια επιστήμονα => στόχος και αναζήτηση η αντιμετώπιση των σύγχρονων προβλημάτων

- Ο επιστήμονας θα πρέπει να κινείται με πίστη, αγωνιστικότητα, αλλά και περίσκεψη έχοντας ως μοναδικό σκοπό την πρόοδο της ανθρωπότητας.

- Πρέπει να θέσει την εξουσία που πηγάζει από την πνευματική του δύναμη σε βάσεις ανθρωπιστικές.
- Θα πρέπει να διαπνέεται από ήθος, υψηλό αίσθημα ευθύνης, συνειδησιακή ελευθερία, ειλικρίνεια, εντιμότητα και σεβασμό στην αυταξία του ανθρώπου.
- Να ενστερνίζεται ένα αξιακό σύστημα τέτοιο που να μην προσκρούει στην αναγκαιότητα αποκάλυψης της αλήθειας που υπηρετεί.
- Αρετές που θα πρέπει να τον διακρίνουν: να είναι απαλλαγμένος από εσωτερικά πάθη, κατώτερα ένστικτα, φόβους, ανασφάλειες, αδυναμίες, κερδοσκοπία, ματαιοδοξία, αλαζονεία.
- Η εσωτερική ελευθερία θα πρέπει να είναι η κυριαρχική δύναμη ώθησης του έργου του.
- Αξίες που θα πρέπει να ασπάζεται: αυτές τις αλληλεγγύης και της συνεργασίας εφόσον η γνώση, οφείλει να συνδέει και να συσπειρώνει και όχι να διασπά και να διχάζει.
- Καθήκον του να προστατεύει την κοινωνία από φαινόμενα ασυδοσίας, ανηθικότητας και απανθρωπιάς.
- Να υπηρετεί τον πολύτιμο ρόλο του ασπαζόμενος το δόγμα: «Η επιστήμη για τον άνθρωπο» και όχι «Η επιστήμη για την επιστήμη» χωρίς ωστόσο να φιμώνει τις απεριόριστες δυνατότητές της.
- Να είναι απαλλαγμένος από συμφέροντα και σκοπιμότητες ατομικές, πολιτικές, οικονομικές αρνούμενος την παράδοσή και υποταγή της σε χρησιμοθηρικούς σκοπούς της επιστημονικής γνώσης.

Επίλογος:

=> Ο ομιλητής – ομιλήτρια ολοκληρώνει την εισήγησή του με αναφορά:

- Στη σπουδαιότητα της γνώσης και της ανθρωπιστικής παιδείας για τη μετάβαση από τις λυκειακές στις πανεπιστημιακές σπουδές.
- Στη συνειδητοποίηση της ηθικής ευθύνης του νέου – μελλοντικού επιστήμονα απέναντι στον κόσμο της γνώσης, της έρευνας, της μάθησης.
- Δυνατή η επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη για αφύπνιση του ενδιαφέροντος γύρω από τα θέματα που εθίγησαν (προτρεπτικό ύφος).

«Επιστήμη χωρίς συνείδηση είναι καταστροφή της ψυχής»

Φρανσουά Ραμπελέ

Αποφώνηση
Σας ευχαριστώ